

Antoine de Sain-Exupéry - Malý Princ

Vložil/a mladez, St, 04/07/2012 - 16:06

Otištěno z časopisu Bratrstvo 8/1998

Je to další variace na cestu poutníka. Cestu poutníka světem, přestože do jeho putování jsou zataženy i planety a planetky - ale kdo z nás nemá svou vlastní, zabydlenou planetku, byť by žil oběma nohama na této zemi. V tomhle smyslu je Malý princ jenom mladším bratříčkem třeba poutníka z Labyrintu světa a ráje srdce od J.A.Komenského. Jen konec je trochu jiný. Pouť Malého prince je ovšemže také putování vlastním životem, cestou za poznáním vlastních citů a vztahů, na kterých záleží.

Zvláštní na této pohádce je to, že je to cesta kupředu. Ale kupředu ne ve smyslu budovatelských "zpátky ni krok", ne jako směřování k velkému cíli. Je to cesta dopředu ve smyslu: nic už se nedá vrátit. Není cesty zpátky. Malý princ poznává, že miloval svou růži, ale pozná to teprve, když opustí jejich společnou planetu, společný svět. V zahradě plné růží poznává jedinečnost té své: poznává jedinečnost zrovna té, která mezi desítkami jiných zrovna není. Liška ho naučí onu pověstnou a tolikrát citovanou moudrost: Jsi odpovědný za růži, kterou jsi k sobě připoutal. Tuhle moudrost se ale Malý princ naučí, až když jej tah divokých ptáků od jeho růže navždy odpoutal. Co pro něj znamenala růže se naučí až od lišky. A co pro něj znamenala liška, pozná až ve chvíli loučení. Snad jenom liška sama věděla předem, že to bude bolet.

Na své pouti potkává Malý princ dospělé a poznává, co je pro ně důležité. Volně přeloženo: v čem by se snad dal spatřit smysl života. Potkává krále, domýšlivce, pijana, byznysmena, lampáře, vědce... Ale pokaždé je jejich počínání v nejlepším případě jen karikaturou toho, jak oni sami sebe chápou: král vládne všemohůru, ale ve skutečnosti nevládne ničemu a nikomu, domýšlivec chce být slavný a ve skutečnosti je jen směšný, byznysmen neustále počítá, ale dávno už zapomněl co a proč, je jenom novou variací na krále, který vládne všemu a ničemu, protože tomuto "vážnému" člověku zase patří všechno a nic (z toho nemá). Vědec nedokáže do své vědy zahrnout život - byť jediné květiny, a snad jediný, kdo si nic nenamlouvá, je pijan. A snad proto je jeho živoření nejsmutnější... I lampář, který má svoje rozumné poslání rozsvěcovat a zhasínat lucernu, předvádí cosi jako dodržování zákona bez pochopení jeho smyslu. Ve všech těchto karikaturách jako by bylo tušení něčeho původního, co bylo právě jen zkarikováno, co však už je dávno zapomenuto. Všichni ti dospělí a vážní jsou příliš zabředlí do svého počínání, než aby nahlíželi jeho smysl, a Malý princ je zase až příliš cizincem, než aby dokázal více než nad nimi pokrčit rameny.

Tak jako Komenský po svém bloudění labyrintem nachází ráj ve vlastním srdci, tak i Malý princ poznává, že správně vidíme jenom srdcem, protože oči jsou slepé. Ale jediný, kdo dokáže rozluštit opravdu všechny hádanky a utiřit všechny bolesti pozemského putování, je had. Ovšem za jakou cenu? Návrat, který zvolil Malý princ, jediný návrat k jeho růži a všemu ostatnímu, co pochopil vždy o chvíli později než měl, jeho návrat se nápadně podobá tomu, co zvolila na konci svého pozemského putování i královna Kleopatra. Jenomže ta tomu myslím neříkala návrat...
"Šmydra"

MALÝ PRINC V BIBLI?

Někdy, když vidím z okna tah divokých ptáků, mám taky chuť letět s nimi a opustit všechno své plahočení, které je stejně jenom pomíjivost, samá pomíjivost, jak praví můj přítel Kazatel.

"Slunce vychází, slunce zapadá..." vymést sopky, vytrhnout výhonky baobabů, dát květinu pod poklop... "všechny věci jsou tak únavné, že se to ani nedá vypovědět."

"Já, Kazatel, jsem byl králem nad Izraelem v Jeruzalémě. Předsevzal jsem si, že moudře propátrám a prozkoumám vše, co se pod nebem děje." A já, malý princ, jsem byl jediným obyvatelem planety sotva větší než dům a vypravil jsem se hledat nějakou práci a poučení. A taky přítele.

Postava malého prince tedy není ničím novým pod sluncem, takovým poutníkem byl Gilgameš,

Odysseus, biblický Kazatel a mnoho dalších. Každý z nich se vypravil na cestu.

Gilgameš opustil své hradby, aby se k nim po několika hrdinských činech, smrti svého přítele Enkidua a neúspěšném hledání nesmrtelnosti zase vrátil a zjistil, že právě ony mu zajišťují nesmrtelné jméno.

Kazatel nahlédl, že všechno je pomíjivost a vydává se moudře prozkoumat všechno dění pod nebem, aby vzápětí zjistil, že Boha je třeba se bát, protože na tom TEĎ všechno závisí a všechny naše soudy a činy, všechno, co jsme a znamenáme, je nám do značné míry skryto, že teprve soud ukáže, co bylo dobré a co zlé.

A malý princ opouští svou květinu, aby se po setkání s liškou a ostatními růžemi v zahradě dozvěděl, že je odpovědným za to, co k sobě připoutal, že je zodpovědný za svou růži.

U všech třech postav jde o pouť, každá však vede jinými zákrutami a údolími, každá má jiný směr a jiný cíl.

Gilgameš nakonec zjišťuje, že ne všechno je pomíjivé, že hradby, které chrání město Uruk a které jsou slavné široko daleko, mu zajišťují jistou nepomíjitelnost nebo alespoň nemarnost.

Kazatel tuší, že nicotě neunikneme. Je-li si však člověk vědom svých mezí, pak se může přesto radovat a užívat života.

Kazatel se chce dopídit smyslu, ale uvědomuje si, že začátek ani konec díla, jež Bůh koná, člověk nevystihne. Smyslem je tedy žít pro tuto chvíli, protože "všichni, kdo žijí, mají naději".

Malý princ také putuje a hledá smysl, ale na sedmé planetě podléhá jakési skepsi, konstatuje nemožnost toho, co nahlédl jako smysluplné. Říká: "Nikdy nevidíme to, co je důležité..." A dál už nejde. Nebo spíš jde ještě dál.

Kazatel říká něco podobného: "člověk neví, co milovat a co nenávidět, cíl všeho je před ním," což je skeptické a nadějeplné zároveň, a to je poloha, s kterou se dá putovat dál a třeba i někam dojít. (Nezapomeňme na slova malého prince, že když jde člověk stále rovně, daleko nedorazí.)

Díky příteli Kazateli. Díky můj malý princu. A šťastnou cestu všem poutníkům a poutnicím...
Dráža Havlíčková, studentka ETF UK

NÁVRAT, NEBO SEBEVRAŽDA

Když se malý princ ocitne na zemi, první, koho potká, je had, ten nejzchytralejší ze vší polní, tedy i pouštní zvíře. Je mu líto, když vidí malého prince tak slabého na Zemi ze žuly, ale právě tato Země ze žuly je poslední nadějí, že najde přátele a nebude sám.

"Kde jsou lidé?" zeptal se malý princ. "V poušti je každý trochu osamělý."

"Osamělí jsme i mezi lidmi," namítl had.

A rychle přispěchal se svou - on tomu říká - pomocí - "Mohu tě unést dál než loď... Mohu..."

Ale malý princ ho nenechá dovysvětlit, co všechno může, tentokrát pochopil ještě dříve, než je vše vyřčeno, a zatím nepřijímá. Stále je tu naděje, že najde přátele.

"Kde jsou lidé?" zeptal se květiny.

"Kdoví kde jsou. Vítr jimi povívá. Nemají kořeny a to jim vadí..." A pak se z hor ozývá už jen ozvěna: "Jsem tak sám... Jsem tak sám... Jsem tak sám..."

To je ta ozvěna, která se nám často jediná ozývá na naší pouti životem. Žádný člověk, žádné světlo, ani jeden ukazatel, a Bůh, Bůh mlčí. A my o to víc voláme "Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?"

"Hospodine, proč jen stojíš v dáli?" "Hospodine, pomoz, se zbožným je konec!" A pozvedáme své oči (v lepším případě) k horám a ptáme se, odkud nám přijde pomoc. A potom už jen "Bloud si v srdci říká: Bůh tu není." A není tu ani člověk.

Často propadáme záchvatům beznaděje, že ve spleti všech vztahů a lidí jsme vlastně nekonečně sami a náš nijak nepojmenovaný vztah k ufnukané růži, jejíž něhu skrze pár trnů nevidíme, je ve srovnání s miliony dalších růží NIC... slovy malého prince: "Myslel jsem, že jsem bohatý, že mám jedinečnou květinu, a zatím mám jen obyčejnou růži. Ta růže a mé tři sopky nedělají ze mne moc velikého prince... A lehl si do trávy a plakal."

Malý princ není velký, ale brzy svým setkáním s liškou vyroste. Vyroste tak, že pozná krásu a tajemství vztahu a odpovědnosti. Možná však příliš pozdě, protože jako východisko využije pomoci hada a to není nic jiného než návrat zemi, ze které vyšel.

Člověk bude asi vždycky malý princ, protože on sám a jeho vztah bude jedním z mnoha, ale bude to on sám, kdo bude kralovat svému vztahu - a to je přece důležité!... "tam někde je má květina... ale sežere-li beránek květinu, bude to jako by najednou všechny hvězdy pohasly. A to že není důležité!" Snad proto chtěl malý princ tolik náhubek pro beránka.

Až příliš nápadně mi jeho návrat připomíná jeho odchod z planety - tehdy také vymetl sopky, vytrhal výhonky baobabů a nyní zase úpěnlivě prosí pilota, aby mu ještě přikreslil pro beránka náhubek, aby tak zajistil bezpečnost své růže.

Nikdy mi "Malý princ" nepřipadal tak smutný jako dnes. Stále dokola jsem si četla příběh o lišce a o růži a nikdy mě nezarázil jeho zvláštní odchod, který se dá určitě vnímat i pozitivně - jako opravdový návrat k růži, jako návrat k odpovědnosti, jinými slovy happy end. Ale cítím, stejně jako pilot, tlouci srdce malého prince jako srdíčko postřeleného, umírajícího ptáčka.

Pilot opravil letadlo a může se vrátit ke svým přátelům, ale malý princ nemá co opravovat, ani se nemá kam vrátit, snad jen tam, "kde už není díla ani myšlenky, ani poznání ani moudrosti..."

Když se spolu loučí, až příliš to připomíná situaci sebevraha odhodlaného a rozhodnutého pro smrt a člověka, který právě našel to, co hledal, který právě opravil letadlo a může se vydat na cestu.

Přesvědčit sebevrahy o tom, že život má smysl, je ve většině případů zbytečné. Jako by už přešli práh smrti..." "Tiskl jsem ho v náručí jako malé dítě, a přesto se mi zdálo, že sklouzává někam dolů do propasti a že nemohu nic udělat, abych ho zadržel..."

Nevím, jak zadržet malého prince, ani nevím, jak zadržet někoho, kdo ztratil naději a víru, koho už ve světě nic nedrží.

Snad chvíli počkat, až dozní ta ozvěna, která mi donekonečna vrací mé volání Odkud mi přijde pomoc?, počkat, až všechno utichne a naslouchat dál tomu boji žalmisty, že totiž pomoc mi přichází od Hospodina.

Dráža Havlíčková, studentka ETF UK

MOŽNOST NÁVRATU

"Lidé? ...Kdo ví, kde asi jsou. Vítr jimi povívá. Nemají kořeny a to jim velice vadí." Říkala to alespoň jedna úplně bezvýznamná květina. A malý princ už v té chvíli věděl, že lidé bývají králi, pijany, byznysmeny nebo lampáři. Že se nesnaží nikam jít. Nechtějí chodit. Chtějí zapomenout, chtějí být obdivováni, chtějí spát. Lidé jsou hrozně zvláštní. Nikdo z nich nebyl spokojen - ale nikoho z nich nenapadlo se zvednout a jít jinam, jít dál. I malý princ se dlouho spokojil s péčí o své tři sopky a s posouváním židle, aby mohl vidět stále další a další západy slunce. Ale pak se objevila květina - květina, kterou nedokázal milovat. A neuměl se s tím ani smířit, vadilo mu, že jí nerozumí. Musel opustit svou planetu, místo, které bylo jeho domovem, přestože v něm býval smutný. Šel hledat odpověď na svůj neklid, který v něm vzbudila květina. Šel hledat otázky a šel si vynucovat odpovědi. Cesta nebyla lehká - lidé jsou příliš zvláštní. A květiny - vůbec jim nerozumí. Jeho květina říkala, že je jediná na světě -ale on viděl tisíce stejných. Pak se našel někdo, kdo mu řekl pravdu. Kdo znal cenu

Antoine de Sain-Exupéry - Malý Princ

Převzato z Katecheze (<https://katecheze.evangnet.cz>)

přátelství a nebál se jít, nebál se setkat a zase rozloučit - protože věděl, že rozloučení nikdy není úplné a nikdy není navždy. Stále zůstává zlaté obilí a hvězdy a vzájemná zodpovědnost. A také možnost návratu - ale abychom se mohli vracet, musíme mít kam, musíme vědět kam. Je třeba mít a znát svou noru, své kořeny, svou planetu. Kdo zná své kořeny, vždycky se k nim může vracet. To jen lidmi povívá vítr - nikam nejdou a nikdy se nevrátí, protože nevědí, odkud je vítr odvál. Tak málo z nich se naučí létat a opravovat svá letadla, aby se mohli vracet k přátelům. Malý princ našel daleko od svého domova lásku ke své květině - a vrátil se k ní, bohatší o lásku a poznání a beránka s bedničkou a náhubkem. A všichni dohromady teď mají možnost jít dál, aniž by opustili svou malou planetku. Protože do společenství tří (a to nepočítáme dvě nebo tři housenky, ze kterých budou motýli) se vejde celý vesmír.

A.I.T.D.L.D.

Autor: Havlíčková, Dráža

Autor: Mrázek, Jiří

Autor: Dvořáková, A.

Rok vzniku: 1998

- [Společnost](#)
- [Podklad pro tematický program](#)
- [Dorost](#)
- [Konfirmace](#)
- [Mládež](#)
- [15 minut](#)
- [30 minut](#)
- [60 minut](#)
- [Na počtu nezáleží](#)

Odkaz na zdroj: <https://katecheze.evangnet.cz/programy/antoine-de-sain-exupery-maly-princ>